

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

14. An excommunicati, suspendi, & interdicti excusentur à præcepto
annuæ Communionis? Et an si possint absolui, & nolint absolui eo fine, vt
non communicent sumeret Eucharistiam vno, aut altero die ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76405](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76405)

Dico igitur data maiori propositione argumenti, distinguo minorem, præceptum diuinum affirmatiuum quo præcipitur accipere, nego minorem; præceptum diuinum negatiuum quo præcipitur non accipere indignè, concedo minorem; hoc autem præceptum non determinatur ab Ecclesia, quin semper, & omnes obliget, solum determinat præceptum affirmatiuum communicandi, determinando tempus, hoc autem etiam, vt diuinum, solum ipsam susceptionem mandat, quæ potest benè fieri; quod autem non fiat malè, per aliud præceptum negatiuum naturale diuinum prohibetur. Quapropter si quis in articulo mortis indignè communicauit, & postea confiteatur, & doleat, non tenetur iterum communicare, quia præceptum affirmatiuum iam impleuit, quod tantum erat suscipiendi Eucharistiam. Responsiones ad alia argumenta videbis apud citatos auctores.

5. Ex his inferit rectè Ochagavia de Sacrament. tract. 2. de Euchar. q. 15. n. 6. cum aliis, qui indignè communicaret non incurreret pœnas, vel censuras Ecclesiasticas, quæ contra transgressores huius legis imponerentur, quia in rigore seruaret præceptum, & legem Ecclesiasticam. Sed hic oritur difficultas, an præuidens te impediendum esse à communione tempore Paschali, tenearis communionem præuenire? videris teneri, ne contingat ultra annum communionem differri. E contra est, quia per illam anticipatam communionem non videris satisfacere posse præcepto communicandi in Paschate. Aliàs si impedimentum non eueniret, vt consideratum est, non esses obligatus tempore Paschali communicare, cum iam præcepto communicandi in Paschate satisfeceris. Verùm de hac questione alibi à nobis actum, nunc assero tanquam omnino veram, si post Dominicam Resurrectionis credis te impediendum esse à communione, obligari hebdomada sancta communicare, quia eo tempore opus præceptum plenè exequeris, sicuti si hora decima cognoscis impediendum esse ab auditione Missæ, teneris ante eam horam Missam audire, quia præcepto audiendi Missam eo tempore teneris.

6. Verùm ex his oritur dubium curiosum, an si alicubi (vt teste Remigio in pract. confess. tractat. 3. cap. 3. §. 1. num. 3. & aliis est in tota Hispania) ad sit privilegium implendi præceptum annuæ communionis per totam quadragesimam, teneatur quis in illo tempore sumere Eucharistiam, si præuideat non posse illam sumere tempore Paschali? Affirmatiuè respondent aliqui, sed P. Dicastillo de Sacram. tom. 1. tr. 4. disp. 10. dub. 6. n. 161. hoc non videtur certum, & clarum, maximè si propriè loquendo non sit latum præceptum communicandi inter omnes illos dies, sed concessum priuilegium (vt fieri potest) quo quis eo ipso quod communique intra quadragesimam, non tenetur in illis quindecim diebus communicare; aliud enim est, habere priuilegium vt præceptum, quod nondum incipit virgere, censetur impletum pro illo tempore, in quo vrget per actum exhibitum ante illud tempus; aliud verò, extendere præceptum, vt vrgeat non solum in illo tempore, quo ante vrgebat, sed etiam in tempore antecedenti: quando enim solum priuilegium est, vt possit antecederet impleri per actum exhibitum in tempore, quo nondum vrget non tenetur quis anticipare actum, etiam si præuideat per totum tempus in quo vrget præceptum fore impeditum ad exhibendum talem actum. Quapropter si quis habeat (vt habent nonnulli) priuilegium anticipandi Horas Canon. ante tempus, in quo obligant, etiam si videat se fore legitime impediendum à recitatione Horarum toto tempore in quo vrget præceptum, non

tenetur anticipare vtendo suo priuilegio, quia nondum est tempus in quo vrget lex, & præceptum.

7. Hac ratione vsus, qui iam percrebruit, recitandi Horas Matutinas sequentis diei quasi ex priuilegio tacitè concessio hora quinta, idest audita quarta sub vesperum præcedentis diei, non censetur habere vim cogendi eum, qui videt se impediendum toto sequenti die, vt legat antecederet Horas Matutinas. Hæc Dicastillus, quæ quidem satis probabiliter dicta esse mihi videntur.

RESOL. XIV.

An excommunicati, suspensi, & interdicti excipiantur à præcepto annuæ Communionis?

Et an si possent absolui, & nollent absolui eo fine vt non communicent in Paschate, peccarent contra præceptum?

Et an, qui sumeret Eucharistiam vno, vel altero die ante, vel post quindecim dies Paschales designatos pro adimplimento præcepti, adhuc satisfecisset præcepto?

Et an, qui non communicauit intra illos quindecim dies assignatos ab Ecclesia pro adimplendo præcepto annuæ Communionis, teneatur amplius communicare? vel an elapso anno, teneatur etiam sub præcepto communicare?

Et an si quis communicauit ex deuotione in Natiuitate Domini, & postea transgressus est præceptum in Paschate, an possit expectare usque ad sequens Natiuitate, quo annum complet?

Et quid, si non communicauit à Ianuario usque ad Paschate?

Et quid, si communicauit post Ianuariam ante Paschate?

Ex part. 1. tr. 7. & Misc. 7. Ref. 14.

§. 1. **P**Utat Pater Auerfa de Sacram. Euchar. q. 2. sect. 3. vers. 3. quod si quis inuenitur centum annis aliqua impeditus, tenebitur præter aliam omnem obligationem, hoc speciali titulo absolutionem procurare quantum in ipso fuerit, ad hoc vt communi- care valeat.

2. Sed ego puto cum Leandro de Sacram. tom. 1. tract. 7. disp. 3. quest. 3. Isambert. in 3. part. D. T. tom. 1. quest. 80. disp. 6. art. 2. ver. & aliis versus necesse est, quod supradicti exculantur ab obseruantia huius præcepti, & proinde non teneantur etiam ex hoc capite procurare absolutionem, vt satisficiant huius præcepto. Quia ratione excommunicatioms & interdicti, prohibiti sunt ab Ecclesia Sacramentorum esse participes. Ergo exculantur si per eos non sit vt absolutio detur.

3. Sed plus addit Pater Pasqualigus in cor. doct. tom. 2. disp. 118. sect. 9. n. 42. quod si prædicti possent absolui, & nollent absolui eo fine vt non communicarent in Paschate, peccarent contra præceptum, quia vellent in causam illius transgressioms secundum citatos Doctores. Quod tamen habet difficultatem: Quia quamdiu sunt impediti, non obligantur præcepto, & proinde non habet locum præcepti, transgressio, cum ibi tantum sit vbi viget obligatio. Quod autem velint differre absolutionem in hunc finem, ne communicent in Paschate, non est velle transgredi præceptum, sed velle impedire ne superueniat obligatio præcepti. Et faciunt ea, quæ dixi in præcedenti ieiunij decis. 320. n. 3. & seq. de iis, qui assumunt huiusmodi rem non necessarium in eum finem, vt postea fatigati non teneantur ieiunare. Ita Pasqualigus.

4. Sed si querat hic obiter, an qui sumeret Eucharistiam vno aut altero die ante, vel post illos quindecim

Sup. hoc cũ eodè Ochagavia hic citato supra in Ref. 9. & sup. his seqq. in Ref. not. primæ not. seq. & in aliis eius primæ an. not. Sup. hoc magis latè in Ref. not. seq. §. 5. et si Alibi supra in Ref. 8. & in aliis eius primæ an. not.

quindecim dies Paschales designatos pro adimpletione praecepti, adhuc satisfaceret praecepto. Et affirmatiue respondet Pasqualig. *vbi sup. sect. 6. n. 30.* quia ait ille, sumus in iis, in quibus terminus praefixus tempori non est indiuisibilis, sed habet latitudinem: & proinde moraliter tempus designatum accipiendum est. Nam cum parum & nihil aequiparentur, *l. quamuis, ff. de condit. & demonstr. & cap. coram dilecto, de offic. de leg. dum parum abest tempus à praescripto, censetur non abesse, & proinde quae fiunt in ipso, censentur fieri in tempore praescripto.*

5. Sed ego magis adhaereo negatiuae opinioni, quam tueretur Ioan. Praepositus in 3. part. *D. Thoma quest. 80. art. 11. dub. 2. n. 58.* quia in praecipis affixis tempori, tempus debet commenturari indiuisibiliter & non moraliter, vt vult Pasqualig; & idem Praepositus *vbi supra*, sic asserit. Porro ita necesse est hoc tempore communicare; vt etiam is, qui pridie Palmarum quacumque ex causa communicauit, teneatur rursus intra illos dies communicare; quod etiam existimo dicendum de eo, qui communicasset per modum Viatici, quia qui propter instans mortis periculum sumpsit Viaticum ante illos dies, non eximitur ab obligatione communionis in Paschate, & praecedentes dies etiam proximi non sunt tempus apud executioni praecepti communionis Paschalis, cum in illis nondum vergeat praeceptum, vnde per summptionem Eucharistiae proximis diebus Dominicae Palmarum non satisfacit praecepto de Eucharistia sumenda in Paschate, ergo cum obligetur communicare in Paschate, tenetur rursus inter illos dies Eucharistiam sumere. Ita Praepositus.

6. Et quidem communiore Doctores loquentes de praecepto annuae Communionis, asserunt adimplendum esse intra illos quindecim dies, qui incipiunt à Dominica Palmarum vsque ad Dominicam in Albis inclusiuè. Ergo inclusiuè contra Pasqualigum sentiunt, aliquem paulò ante vel post dictos quindecim dies Sacram Eucharistiam sumentem, non adimplere praeceptum Ecclesiasticum; sicuti si quis statim post mediam noctem recitaret horas canonicas praesertim diei, non satisfaceret praecepto, sicuti non satisfaceret, si paulò ante mediam noctem recitaret officium subsequens diei.

7. Rectè itaque dixit Eminentiss. Lugo de *Sacram. Euchar. disp. 16. sect. 5. n. 62.* Nomine Paschatis non intelligitur solus dies Resurrectionis, sed quindecim dies à Dominica Palmarum vsque ad Dominicam in Albis inclusiuè, iuxta communem vsum & declarationem Eugenij IV. Imò in aliquibus locis extenditur tempus ad totam Quadragesimam, ita vt qualibet eius die satisfieri possit praecepto.

8. Dices, ex hac opinione sequeretur, quod qui non communicauit intra illos quindecim dies, non teneretur amplius communicare.

Respondeo, hanc sententiam cum multis Doctoribus satis probabiliter me olim docuisse, & esse verè probabilem etiam Aduersarij admittunt, & me citato Dicastillo de *Sacram. tom. 1. tract. 4. disp. 10. dub. 6. n. 136.* & me citato Leander de *Sacram. tom. 2. tr. 7. disp. 3. q. 29.* Praepositus in 3. part. *q. 80. art. 11. dub. 2. num. 63.* Valentia *tom. 4. disp. 6. q. 8. punct. 4.*

9. Vel respondeo secundò, si quis non adimpleuerit praeceptum intra tempus Paschale, tenetur eo elapso etiam sub praecepto communicare, nam quando tempus praescribitur à lege vt terminus, quousque differri possit obseruantia praecepti, eo elapso non extinguitur obligatio. Ratio est, quia quod principaliter tunc intenditur, est substantia ipsa actus praecepti, & tempus solum praescribitur vt terminus, vltra quem non liceat differre obseruan-

tiam actus praecepti; tum quia hoc praeceptum de semel communicando in Paschate est determinatio praecepti diuini, ne vltius differatur quam pars sit; Tum quia hoc ipsum iudicat lex per illa verba. Ad minus in Pascha Eucharistiae Sacramentum suscipiens; & clarius Tridentinum *sess. 13. can. 9. Si quis, inquit, negauerit omnes & singulos Christi fideles teneri saltem in Paschate ad communicandum, &c.* quibus verbis Concilium declarat principalem intentionem Ecclesiae esse ne vltra annum huius Sacramenti susceptio differatur.

10. Ex hac verò opinione non sequitur quòd praeceptum de communicando tempore Paschali adimpleri possit post vnum, vel alterum diem, sed factò praecepto, & non adimpleto suo tempore elapsis quindecim diebus remanet adhuc praeceptum communicandi. Itaque licet hoc praeceptum affirmatiuum, est tamen simul virtualiter negatiuum, quatenus includit prohibitionem de non differendo vltra annum hoc Sacramentum.

11. Ex dictis sequitur stando in hac opinione, continuò peccare eum, qui cum possit communicare non communicat: sicut continuò peccat ille, qui cum possit restituere non restituit. Quid si quis, inquit, ex deuotione communicauit in Natali, & postea transgressus est praeceptum in Paschate, an possit expectare vsque ad sequens natale, in quo annum complet? Negat Suarez: quia hoc inquit est per accidens, per se autem seruandum est Ecclesiasticum praeceptum de annua communionem. Quod probabile est, inquit Amicus in *cur. theol. tom. 7. disp. 26. sect. 1. num. 49.*

12. Nota Lector aliam mediam opinionem circa discussam difficultatem, & est Patris Ioannis Pontij in *cur. theol. disp. 44. quest. 9. concl. 6. num. 101.* videlicet, eum qui communicauit à Ianuario vsque ad Pascha, si omittat communicare in Pascha, teneri adhuc ad communicandum, vt praecepti de communicando semel in anno aliquando ante Ianuarium sequentem. Si verò communicauit post Ianuarium ante Pascha, & omisit communicare in Paschate, non teneri vi huius praecepti ad communicandum postea vsque ad sequens Pascha: quia satisfecit praecepto de communicando semel in anno, & transiit tempus limitatum per alteram partem praecepti de communicando in Paschate.

RESOL. XV.

An si quis in Paschate sumit Eucharistiam in Ecclesia Cathedrali, satisfaciat praecepto? Ex part. 9. tr. 9. & Misc. 4. Ref. 65. alias 64.

§. 1. **A**ffirmatiue respondent Doctores, quos citat, Sanchez de *Matrim. tom. 1. lib. 3. disp. 27. num. 1.* asserentes, Archipresbyterum Ecclesiae Cathedralis esse Parochum totius Dioecesis, & posse quacumque Sacramenta in tota illa ministrare. Et ita indiuidualiter in casu nostro tenet Genuensis in *Praxi cap. 76. num. 22.* Possseuinus de *Officio Curati, cap. 7. num. 57.* Sa *verb. Sacramentum num. 4.* Barbosa de *Officio Parochi, part. 2. cap. 20. num. 12.* Piaficus in *Praxi, part. 2. cap. 3. art. 3. num. 26.* & Gesualdus in *Theol. mor. tom. 1. tract. 12. cap. 4. num. 20.* vbi sic ait: Queritur, an quilibet fidelis possit Eucharistiam aliaque Sacramenta in sua Cathedrali Ecclesia recipere, relinquendo Parochiam propriam? Respondetur affirmatiue; nam Cathedralis Ecclesia in quolibet Cinitate est Parochia communis, & vniuersalis totius

Sopi hoc in Ref. seq. §. Sed difficultas.

Sop hoc in Ref. l. 4. §. vic. hinc mediè, & hinc, à vers. §. Secus si non.

Deiue supra in Ref. 10. & 11. le. ge doctrina alicuius Ref. postea in anoo. Ref. l. huius not.